

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCÓLA.“
Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Regulament

pentru administrarea afacerilor epitropesci.

I. Dispozițiuni generale.

§. 1. Parochia, protopresbiteratul, eparchia și metropolia administreză toate averile lor bisericesci, școlare și fundamentale în mod autonom pe temeiul statutului organic și al dispozițiunilor din regulamentul present, și în fine în sensul regulamentelor speciale ale singuraticelor eparchii prevădute în acest regulament, și sub controlul și inspecțiunea autorităților superioare.

§. 2. Autoritatea superioară eserciază controlul și inspecțiunea peste averea bisericescă.

§. 3. Pentru toate daunele cauzate prin administrare necorectă sau culpósă a organelor instituite pentru administrarea averilor bisericesci, școlare și fundamentale, sau prin neglijență și culpositate în control și inspecțiune, întreaga responsabilitate materială o poartă organele și corporațiunile încredințate cu administrarea, controlul și inspecțiunea.

§. 4. Administrarea, asigurarea și fructificarea tuturor fondurilor și fundațiunilor, precum și folosirea tuturor acelorora se regulază în prima linie prin dispozițiunile fundatorilor și în sensul eventualelor litere fundamentale ér în lipsa acelorora se regulază conform dispozițiunilor din regulamentul present.

§. 5. Tóte edificieile bisericesci, școlare și fundamentale trebuie asigurate contra focului.

Averile bisericesci, școlare și fundamentale se administreză și se folosesc după natura lor și în sensul statutelor său regulamentelor speciale în vigóre.

§. 6. Avera imobilă nu se póte instrăina sub nici un feliu de titlu și nu se póte însărcina fără aprobarea autorităților superioare; această dispozițiune se aplică și la toate casurile de cumpărare de imobiii.

§. 7. Toți credincioșii sunt datori a contribui la acoperirea trebuințelor bisericeii și a organismului bisericesc.

II. Afaceri epitropesci în parochiă.

A. Comitetul parochial.

§. 8. Parochia ca comună bisericescă își administreză afacerile economice și toate averile sale sub controlul și inspecțiunea autorităților superioare, în conformitate cu statutul organic și cu regulamentele său statutele speciale în vigóre, prin comitetul parochial, care este totodată și reprezentantul legal al comunei bisericesci.

Comuna bisericescă în sensul §-lui 17 din statutul organic în toate afacerile epitropesci este reprezentată prin președintele comitetului parochial.

În cas de proces de desdaunare în contra membrilor comitetului parochial, dreptul de actorat 'l esercităză consistoriul eparchial prin președintele său.

§. 9. Dreptul și datorințele comitetului parochial în afaceri epitropesci sunt:

a) A inventa averea mișcătoare și nemișcătoare a bisericeii, școlei și a fondurilor, și a o ține în evidență. Acest inventariu se compune în trei exemplare, dintre cari unul se păstrează la epitropia parochială, al doilea la comitetul parochial, ér al treilea la consistoriul eparchial.

b) A îngriji pentru întregitatea averilor mișcătoare și nemișcătoare ale bisericeii, școlei și fondurilor.

c) A păstra în stare bună edificieile bisericesci, școlare și fundamentale.

d) A provede biserica cu trebuincioșele icóne, vase sfințite, cărți și alte aparate pentru servițiul divin, și șcóla cu mobilele și aparatele necesare învățământului

e) A afla mijlócele trebuincioșe pentru edificarea și repararea bisericeii, școlei, casei parochiale și a altor edificii proprii ale fondurilor și a face în această privință propunerile necesare către sinodul parochial.

f) A tracta și a afla mijlócele, ce se recer la dotațiunea parochului, capelanului, diaconului, profesorilor și învățătorilor și a raporta despre aceste sinodului parochial.

g) A stabili condițiunile, ce trebuie să le observe, epitropii la esarendarea său alt mod de folosire a realităților bisericesci, școlare și ai fundațiunilor.

h) A stabili modalitatea de elocare a banilor disponibili ai bisericeii, școlii și fundațiilor.

i) A face proiect de buget (preliminariu) de venit și spesele de lipsă la susținerea bisericeii, școlii, fondurilor și a tuturor așezămintelor bisericești din parochia protopresbiterat și eparchia, și spre acest scop a face și proiect de repartitii.

l) A examina cu finitul anului rațiociniul epitropiei parochiale.

m) A sprijini pe copiii săraci întru frecventarea școlii parochiale, prin prevederea lor cu îmbrăcăminte și cu cărți școlare.

n) A înființa și susține biblioteca parochială pentru înlesnirea cetirii de cărți folosite.

o) A debate și decide cu vot nominal toate cestiunile de cumpărare, vânzare sau de însărcinare a averilor imobile ale bisericeii, școlii și fondurilor.

p) A tracta și a decide asupra tuturor cestiunilor, cari tind la bunăstarea și progresul economic al parochiei.

r) A stabili statute speciale de administrare a averilor parochiei în cadrul statutului organic și al regulamentelor existente.

s) A face la finea anului raport general către sinodul parochial despre înțruga sa activitate din decursul anului.

§. 10. Tote decisiunile și propunerile comitetului parochial enumerate în punctele 1, 5, 6, 9, 10, 13, 14 și 15 înainte de executare trebuie substernute la sinodul parochial prin oficiul parochial pentru examinare și primire și de aci pe calea oficiului protopresbiterat la consistoriul diecesan pentru reviziune și aprobare.

§. 11. Comitetul parochial poartă totă răspunderea materială pentru buna administrare a averii încredințate lui, și este dator să restituie parochiei toate daunele cauzate prin administrare incorectă sau culpabilă și în fine prin neglijența controlului și a supravegherii convenite.

§. 12. Comitetul parochial scontrază cassa parochială de câte-ori află, că este de lipsă; este dator însă să scontraze cassa cel puțin de două ori în un an.

§. 13. Nici un membru al comitetului parochial nu poate participa la ședințele comitetului, în cari se tractează de interesele sale private, sau ale soției, tatălui, fiului, moșului, nepotului, socrului sau ale ginerelui său.

§. 14. În casuri de neglijență sau grave abuzuri, constatate în administrare, consistoriul eparchial este îndreptățit a suspenda și eventual a amova comitetul parochial pe cale disciplinară, rămânând însă prin acesta neatinsă înțruga responsabilitate materială a comitetului de a restitui parochiei daunele cauzate.

În cas de suspendare a comitetului și în cas de necesitate, consistoriul prin organul seu este în drept să institue în mod provisoriu o comisiune pentru conducerea afacerilor parochiale până la definitivă decizie a cauzei de suspendare, eventual până la alegerea altui comitet.

Acest drept îi compete consistoriului și în cazul, când în cutare parochia a devenit imposibilă din orice motive grave alegerea și constituirea în mod legal a comitetului parochial.

B. Epitropia parochială.

§. 15. Epitropii parochiali sunt acei bărbați din parochia, cărora li se concedie și cari manipulează înțruga avere bisericească, școlară și fundațională a parochiei.

§. 16. Chiămarea, dreptul și datorințele epitropilor parochiali în special sunt:

a) A primi dela comitetul parochial pe lângă inventariu totă averea mișcătoare și nemișcătoare a bisericeii, școlii și fondurilor, și a o administra după concludul sinodului și al comitetului parochial, și în înțelesul regulamentelor, eventual al statutelor speciale de administrare.

b) A păstra într'o ladă de fier cu 3 chei averea mișcătoare a bisericeii, școlii și a fondurilor precum sunt bani și alte hârtii de valoare. Dintre cele 3 chei ale cassei parochiale se va păstra câte una la câte un epitrop.

Unde sunt numai 2 epitropi, acolo a treia cheie se va păstra la paroch, ér unde sunt mai mulți parochi, se va păstra la parochul designat prin comitet.

La deschiderea și închiderea cassei se recere prezența tuturor persónelor, cari au cele 3 chei de a cassa, și acestea sunt în solid răspunďătoare pentru starea cassei.

c) A duce un protocol despre percepții și erogații.

d) A duce un jurnal despre starea averii parochiale în 2 esemplare, dintre cari unul se așodă în cassa, ér celalalt rămâne la epitropi.

e) Cu finea fie-cărui an a depune înaintea comitetului parochial rațiociniul documentat despre venitele și spesele bisericești, școlare și fundaționale.

f) A nu face nici o erogațiune nepreleminată, fără imputernicirea comitetului sau a sinodului parochial.

g) A priveghia ca edificiele bisericești școlare și fundaționale, precum și curtea bisericeii, a școlii și a cassei parochiale asemenea și cimiteriul să fie în stare bună.

h) A plăti regulat salariile personalului bisericesc și școlariu, precum și ajutorele persónelor sărace și ale stipendistilor.

i) A face și a prezenta comitetului parochial propuneri și proiecte pentru administrarea averilor, pentru crearea de fonduri, pentru sporirea averilor și a venitelor, și în general pentru bunăstarea și progresul economic al parochiei.

§. 17. Epitropii parochiali sunt îndatorați a supune sub reviziune și scontrare cassa parochială, de câte-ori o va cere acesta comitetul parochial, protopresbiterul, sau comisariul consistorial.

În special protopresbiterul este obligat a revedé în fiecare an inventariul și socoțile epitropesci și a scontra cassa parochială cel puțin odată pe an.

§. 18. Epitropii parochiali sunt responsabili pentru buna administrare a averilor și a venitelor parochiale în sensul acestui regulament și amésurat dispozițiilor comitetului și sinodului parochial, și al eventualelor statute speciale de administrare, și totodată sunt obligați, să restituie comunei parochiale toate daunele cauzate prin o administrare necorectă sau contrară cu dispozițiunile de față sau și în fine prin neglijență sau calpositate.

§. 19 Dispozițiunile cuprinse în §. 13 al regulamentului de față privitoare la suspendarea, amovarea și responsabilitatea materială a comitetului parochial, precum și la instituirea unei comisii provisorie de administrare, și în fine la urmărirea disciplinară a comitetului, se aplică și au deplină valoare și față de epitropia parochială.

În cazul, când protopresbiterul în decursul reviziunii și scontrării casei parochiale constată o fraudă evidentă, protopresbiterul este îndreptățit a suspenda epitropia parochială în mod preventiv și a institui o comisiune provisorie pentru administrarea casei parochiale, este dator să facă despre toate acestea imediat raport către senatul epitropesc consistorial pentru afacerea ulterioară competentă.

§. 20. În toate cauzele de responsabilitate materială și de restituire a daunelor contra comitetului și a epitropiei parochiale, decide senatul epitropesc al consistoriului eparchial ca for judecătorească în prima instanță, și în caz de apelată decide consistoriul metropolitan ca for suprem în ultima instanță conform §-lui 29 din acest regulament.

§. 21. Toate dispozițiunile relative la comitetul și epitropia parochială se aplică și la comitetul și epitropia școlară instituită prin §. 28. din statutul organic.

C. Sinodul parochial.

§. 22. Sinodul parochial formeză organul superior de administrare și control în toate afacerile epitropesci ale parohiei.

§. 23. În special și în conformitate cu statutul organic și dispozițiunile de față agendele sinodului parochial sunt:

- a) Revisuirea inventariului averilor din parohia.
- b) Examinarea și primirea proiectelor comitetului parochial relative la edificarea, repararea, și înzestrarea bisericești, școlii, casei parochiale și a altor edificii bisericești, școlare și fundaționale.
- c) Examinarea și primirea proiectelor comitetului parochial relative la înființarea și susținerea fondurilor destinate spre scopuri bisericești, școlare și fundaționale.
- d) Examinarea și primirea proiectelor comitetului parochial relative la dotațiunea parohului, capelanului, diaconului, profesorilor, învățătorilor și a celuilalt personaj trebuincios.
- e) Examinarea și primirea proiectului de budget, precum și a proiectului de repartiziuni prezentat prin comitetul parochial.
- f) Revisuirea și încuviințarea rațiociniului epitropesc.
- g) Deciderea asupra propunerilor comitetului parochial relative la cumpărarea, vânzarea și însărcinarea averilor imobile ale parohiei.
- h) Examinarea și deciderea asupra propunerilor comitetului, cari privesc bunăstarea și progresul economic al parohiei.
- i) Priveghiarea, ca epitropia și comitetul parochial să-și împlinescă toate datorințele conform stat. org. și în înțelesul regulamentelor și statutelor în vigoare.

l) Examinarea și încuviințarea proiectelor de statute speciale prezentate de comitetul parochial pentru administrarea averilor și a venitelor parohiei.

m) Substernerea din oficiu a tuturor deciziunilor proprii luate în obiectele aci înșirate la senatul epitropesc al consistoriului, spre reviziune și aprobare.

Substernerea se face prin oficiul parochial pe calea oficiului protopresbiteral.

§. 24. Se enunță, că în toate casurile, când venitele normale și eventual contribuțiile benevole nu sunt suficiente pentru acoperirea cheltuielilor budgetare, lipsa se suplinese prin repartiziuni asupra credinciosilor.

Drept basă la repartiziuni servește numărul parochianilor și de regulă darea directă de stat, și în comune urbane și deosebitele stări sociale și de venituri speciale

§. 25. Toate averile și veniturile, precum și cassa parochială se administrează conform stat. org. și în deosebi în înțelesul statutelor locale aprobate prin sinodul parochial și consistoriul eparchial, și în lipsa unui asemenea statut se administrează în sensul regulamentelor și dispozițiunilor consistoriului eparchial.

III. Afacerile epitropesci în protopresbiterat.

§. 26. Averele fondurilor și fundațiunile tractului protopresbiteral se administrează conform normelor și dispozițiunilor stabilite în capitlul II al regulamentului de față.

În toate afacerile epitropesci ale protopresbiteratului, sinodul, comitetul și epitropia protopresbiterală au aceleași drepturi și aceleași datorințe, și peste tot același cerc de activitate, precum și aceeași responsabilitate materială, ce o au aceste corporațiuni în parohia.

§. 27. În caz, când venitele nu sunt suficiente pentru acoperirea trebuințelor comune ale tractului protopresbiteral în rîndul bugetului proiectat de comitetul, votat de sinodul protopresbiteral, și aprobat de consistoriul eparchial, se enunță, că lipsa se acopere din contribuțiile parohiilor aparținătoare protopresbiteratului în măsură proporționată.

IV. Afacerile epitropesci în eparchia.

§. 28. Averele, toate fondurile și fundațiunile proprii ale eparchiei, și cari sunt puse sub îngrijirea eparchiei se administrează prin senatul epitropesc al consistoriului eparchial sub controlul și inspecțiunea sinodului eparchial.

§. 29. Senatul epitropesc administrează toate averile, fondurile și fundațiunile eparchiei pe temeiul dispozițiunilor și cu toate drepturile și datorințele cuprinse în §-ii 132—137, din statutul organic și în sensul regulamentelor și statutelor speciale deja create, și cari se vor crea în fiecare eparchie prin sinodul eparchial între marginele acestui regulament.

În consecuență și în conformitate cu dispozițiunile din §-ii 87, 96 și 132 ai statutului organic, se enunță și se recunoște dreptul fiecărei eparchii de a vota în cadrul dreptului și de autonomie și în mod definitiv regulamente, și statute speciale, norme și instrucțiuni atât pentru administrarea tuturor averilor și a casei eparchiale, cât și pentru administrarea averilor și caselor parochiale

și protopresbiterale pe lângă aprobarea din partea sinodului, respective a consistoriului eparchial.

§. 30. În casuri de urmărire contra membrilor asesori ai senatului epitropesc pentru daune cauzate în averea eparchiei prin neglijența său culpositatea lor, precum și pentru daunele cauzate în averile parohiei și a protopresbiteratelor prin neglijența controlului și inspecțiunii datorite, membri asesori judecați prin consistoriul eparchial la restituirea daunelor au drept de apelată la consistoriul metropolitan în termen de 14 zile, susținându-se și garantându-se însă și până la deciderea definitivă a cauzei toate drepturile de asigurare a daunelor pe cale judiciară civilă în favorul casei contra persoanelor aflate culpabile.

Aceste dispozițiuni se aplică și în toate casurile de restituire a daunelor cauzate în averea parohiilor și a protopresbiteratelor prin administrare necorectă, neglijență sau culpositate a membrilor comitetului său epitropiei parohiale și protopresbiterale, cari de asemenea au drept de apelată la consistoriul metropolitan contra judecării consistoriului eparchial ca senat epitropesc, prin carea sunt declarați vinovați și judecați la restituirea daunelor în favorul casei parohiale sau protopresbiterale.

Afară de casurile apelabile în sensul regulamentului present, în toate celelalte afaceri epitropesci și de administrare a tuturor averilor eparchiei, protopresbiteratelor și a parohiilor senatul epitropesc al consistoriului eparchial ca organ administrativ și judecătoresc decide în mod final cu eschiderea a ori-ce drept de apelată

§. 31. Pe lângă sfera sa de activitate normată în §-ii 132—136 și în conformitate cu dispozițiunea din stat. org. §. 7., senatul epitropesc al consistoriului are dreptul și datorința de revisiune și aprobare eventualminte de respingere sau modificare a tuturor decisiunilor sinodului parochial și protopresbiteral, aduse în formă legală în toate chestiunile de administrare a averii și casei parohiale și protopresbiterale, cari în sensul regulamentului present sunt avisate la competența sa, în special i compete dreptul de revisiune și aprobare a inventariului, a rațiociniilor anuale și a proiectelor de buget ale parohiilor și protopresbiteratelor.

Spre acest scop inventariul, rațiociniile și proiectele de buget se subștern în fiș-care an din oficiu la senatul epitropesc eparchial spre revisiune și aprobare.

În cas de neglijență sau de întârziare nejustificată a acestei substernerii, senatul epitropesc eparchial are dreptul și datorința, de a ordina și efectui cele de efectuit prin un comisariu al său esmis pe spesele organelor sau corporațiunilor neglijente.

§. 32. Afându-se în ordine, senatul epitropesc aprobă inventariul, rațiociniul și proiectul de buget și totodată dă absolutoriul comitetului și epitropiei parohiale și protopresbiterale.

§. 33. Consistoriul eparchial, ca senat epitropesc, scontrază casele parohiale prin protopresbiter de câte ori acesta vizitează parohiile, necondiționat însă protopresbiterul este îndatorat să scontraze cassa parochială-cel puțin odată în an.

Afară de acesta, acelaș consistoriu are drept să scontraze casele parohiale și protopresbiterale prin un esmis din sirul său prin alt comisariu, de câte ori află și crede, că este de lipsă scontrarea.

V. Afacerile epitropesci în metropolă.

§. 34. Averele, fondurile, fundațiunile și toate venitele metropoliei le administră consistoriul metropolitan, ca senat epitropesc, sub controlul și inspecțiunea congresului național-bisericesc pe baza statutului organic, a concludelor, regulamentelor, sau statutelor speciale, votate sau cari se vor vota spre acest scop prin congresul național-bisericesc.

§. 35. Totodată consistoriul metropolitan, ca senat epitropesc, decide în ultima instanță cauzele epitropesci din parohia, protopresbiterat și eparchia, în cari este admisă apelabilitatea, și cari sunt enumerate în §. 30 din regulamentul de față.

§. 36. Între altele, în administrarea averii și a tuturor afacerilor epitropesci dela metropolă, servesc de normă și pentru senatul epitropesc metropolitan toate dispozițiunile prescise pentru senatul epitropesc eparchial.

Dispozițiuni transitorie.

§. 37. Regulamentul present intră în vigoare la 1 Ianuarie, 1898.

Totodată la acest termen es din valoare toate regulamentele, normativele și alte instrucțiuni metropolitane sau eparchiale contrare cu dispozițiunile din regulamentul de față.

*

Nr. 107 Congr. 1897.

Votat de congresul național-bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 10/22 Octomvrie 1897.

Miron Romanul, m. p. Matei Voileanu m. p.
arhiepiscop și metropolit. notariu general congresual.

O trebuință a timpului.

Se întâmplă să aușim de multe ori, că prin unele comune de ale noastre se ivesc divergințe între preoți și învățători, și între aceștia și credincioși.

Nu încapă nici cea mai mică îndoielă, aceste divergințe nu sânt bune, — și deci este de lipsă, ca să-ne lămurim asupra lor, și să contribuim cu toții de cu bun timp a-le face să înceteze.

Pentru orientare amintim de acum, dela început, că divergințele de această natură sânt un feliu de buruienă streină, și la noi, la români nu au nici basă, nici rațiune de existență. Aceste certe s'au ivit în apusul Europei de odată cu curentele anticrești-

neșci și cu ideia școlii fără confessiune. Cu începere din vécul al patruspredecelea și al cincispredecelea adevărat s'a produs la toate popoarele din apusul Europei o mare nemulțămire și chiar ură formală în contra ținutei papilor și în genere în contra ținutei bisericii romano-catolice. Această nemulțămire și ură a izbucnit în o formă acută în reformațiunea lui Luther și Calvin; s'a dezvoltat și alimentat apoi prin revoluțiunea cea mare franceză și prin curentele anticreștinești formate cu deosebire în Anglia și în Germania.

Din această ură ce s'a produs în decurs de mai multe veacuri între elementul mirean, între statele din apusul Europei, și între biserica romano-catolică, s'a plămădit apoi ideia școlii fără confessiune, matriculele de stat, căsătoria civilă și neconfesionalitatea. Și îndată ce s'a plămădit și activat școla fără confessiune în apusul Europei, este natural, că între aderenții acestei școle și între biserică și organele ei, s'au format divergențe principiale în detrimentul societății și al educațiunii, divergențe, la a căror împăcare lucrăză astăzi din răspuțeri ómeni de valóre chiar din motivul, că s'a constatat, că ómenii încep a-se convinge, că ele duc la destrámarea societății.

La noi mulțămítă lui Dumnezeu, astfeliu de divergențe principiale nu există nici între preoți și învățători, și nici între aceștia și credincioși. Din contră nouă románilor de ori-ce categoriă și pozițiune socială, biserica și școla ne sânt tuturor de o potri-va cea mai scumpă moșcenire, rėmasă din bėtráni. Biserica noastră fiind după natura și organizațiunea ei națională s'a identificat, a trăit, și a suferit totdeuna alăturia cu poporul, împărtășind durerile acestuia, și bucurându-se de bucuriile lui. La noi școla confesională în forma ei de astăzi, s'a susținut, și s'a dezvoltat prin biserică și popor de opotrivă și în deplină conformitate cu trebuințele bisericii și poporului, cari trebuințe sânt aceleași și ale bisericii și ale poporului.

Nefind deci la noi divergențe principiale între organele bisericii și școlii noastre și între popor, — micile nențelegeri, cari se ivesc din când în când pre alocuria, așa ni-se pare nouă, sânt un feliu de mici certuri în familiă, cari ca atari se pot aplana fórte ușor. În ori-ce familiă se pot ivi, și se ivesc faptice mici divergențe; dar interesul cel mare ce-l pórta membrii aceleia față de nimbul și renumele familiei, precum și interesul pentru prosperarea familiei le face mai curėnd, seau mai târziu, să-ncete, și să dispară.

Constatând faptul, că la noi, în societatea noastră, nu există divergențe principiale, pentru delătura-rea micilor certuri în familiă, ce se ivesc în societatea noastră, așa credem, că este de lipsă, să privim și să judecăm asupra modului, în carele ele se ivesc cu greutatea, ce o reclamă serioșitatea cauzei. După observările, ce am putut face în această privință credem, că nu greșim, dacă cu tezăam a afirma, că aceste mici certuri, — provin din împrejurarea, că prin contactul nostru cu lumea și cu cultura apuseană, și mai și prin alte împrejurări, — s'a strėcurat și la noi un duch pré lumesc în toate afacerile, și prin această am deraiat puțin și fără să băgăm de seamă dela nenșelătoriul nostru mod de gândire și acțiune moșcenit dela bėtráni. În trecut, așa găsim noi semnat în istoriă, că întregă viața noastră publică și toate cestiunile mari erau privite și judecate de regulă numai prin prisma intereselor bisericii. În bėtráni așa a fost: clerul și fruntașii mireni, mai nainte de a începe vre-o acțiune, de regulă se întrebau mai nainte de toate, — cari sânt interesele bisericii, și numai după ce își-dedeau seamă în deplină măsură asupra acestei întrebări, procedeau mai departe, — de-órece la noi conservarea și apėrarea neamului s'a privit, și a fost faptice pendentă de conservarea și ocrotirea intereselor mari ale bisericii.

Din această legătură nedespărțită a conservării neamului cu biserica și cu interesele mari ale bisericii, s'a plămădit și s'a dezvoltat în forma ei de astăzi școla noastră confesională, — cu scopul sciut ca printr'ėnsa să creșcem generațiunile viitorie în modul de gândire și judecată creștinescă, urmărit de bėtráni în decursul veacurilor.

S'a întėmplat însă, precum am amintit mai sus, că prin contactul nostru cu cultura apuseană și prin volburile și vėrtejurile împrejurărilor se-se strėcóre în societatea noastră un mod de gândire pré lumesc și cu el împreună un duch de emulațiune după un feliu de antăiătate; őr emulațiunea, de carea vorbim, promovéză numai atunci mersul lucrurilor spre bine între ómeni, dacă toți de o potrivă sânt conduși de un mod unitar de gândire și acțiune. Chiar din cauza duchului lumesc, de carele vorbim, la noi se întėmplă din când în când se-se conturbe prin cestiuni mėrunțele și lucruri de a doua mână, acest mod unitar de gândire și acțiune; őr această împrejurare produce aprópe totdeuna divergențe. În fie-care om există adevărat tendința de a însemna ceva și a-se valora pre terenul vieții publice. Acės-

tă tendință este neapărat o tendință nobilă și de prețuit, dacă ea se pune în aplicare, și se realizează într'un mod nimerit și în spirit creștinesc. În punctul acesta însă chiar din cauza ducului lumesc, de carele vorbim, așa ni-se pare nouă, s'a străcurat în societatea noastră un felu de imbulzélă și un felu de lipsă de paciență, carea apoi de regulă produce divergențe între ómeni.

Este astăzi în lume, și din lumea mare s'a cam străcurat și la noi moda, că ómenii ascéptă, ca și cel mai mic lucru bun s'évêrsit sê-li-se recunoscă, și sê fiă laudați pentru el, și dacă acésta nu se întéplă, seau nu se întéplă în forma, în carea au acceptat denșii, supêrarea este gata. Se întéplă apoi și viceversa, și anume, că tocma ómenii, cari față de sine și față de faptele lor aruncă ușor l u-dele, — sânt de o severitate neiertată față de mici greșeli ale altora, și se'nțelege de sine și acésta împrejurare produce supêrare și divergențe între ómeni. Unul se supêră, că nu este lăudat, cum a acceptat dênșul, altul, că a fost batjocurit, pentru o mică greșélă; ér din acest soi de supêrare se nasc de regulă divergențe, cari apoi se alimentéză prin un rêsboiu de vorbe de multe ori nesfêrsit, prin polemii personale prin jurnale, și altele, așa încât pentru astfelu de cestiuni mărunțele se consumă mulțime de puteri și de timp, ér cestiunile mari se negligă și sufer.

Pentru a-ne emancipa de acésta zadarnică cheltuiélă de timp și de puteri există numai o singură cale, și anume: a-ne însuși o judecată mai obiectivă creștinéscă, și adecă a-ne deprinde ca în conformitate cu doctrina nenșelătoriă a bisericii, în judecata noastră se fim cât mai severi, când pronunțăm judecată față de noi și de faptele noastre, și cât mai indulgenți, când pronunțăm judecată față de alții.

Acésta judecată creștinéscă obiectivă este după noi cea mai însemnată și cea mai urgentă rebuință a timpului în care trăim, deóre-ce printr'ênsa vom poté sê realizăm douê cășciguri fórte însemnate și anume: pre de o parte vor înceta divergențele ce astăzi se ivesc din când în când între noi, ér pre de alta vom potea, sê revenim la modul de a privi și judeca tóte cestiunile, cari ne privesc prin prisma intereselor mari ale bisericii. Mai avem apoi un alt interes și mai mare, carele ne impune a-ne însuși acésta judecată obiectivă creștinéscă, și anume interesul aperării și conservării neamului nostru, prin

creșcerea tinerimii în virtuțile bătrânilor și înaintașilor nostri, și în spiritul bisericii.

Sânt dară mari interese la noi, ca sê-ne însușim acésta obiectivă judecată creștinéscă, pentru că avem mulțime de lucrări însemnate, cari ascéptă o grabnică resolvire, și pentru a căror resolvire de lipsă este sê-ne însușim un mod unitar de gândire și acțiune.

Felicitări de anul nou în Sibiu.

Din incidental anului nou asesorii consistoriali, profesorii seminariali și o numărósă inteligență din straturile societății române din Sibiu, s'au prezentat la Exelenția Sa I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul, și prin o cuvântare rostită de părintele asesor consistorial Zaharia Boiu, a felicitat pe înaltul prelat al bisericii române.

La acésta felicitare Exelenția Sa a binevoit a răspunde urmatóarele:

Stimați Domni și frați!

Vê mulțămesc din inimă pentru bunele simțăminte, cari mi le manifestați și astădată la încheerea unui an solariu și la începerea altuia nou, cari simțăminte — Vê mărturisesc sincer — 'mi sunt fórte prețioase, pentru-că ele întăresc tot mai mult legăturile intime, cari în interesul mai înalt al bisericii trebuie sê existe între archiereu și între clerul și poporul concređut archiepăstoriei lui.

Este simțită necesitatea de a se întări aceste legături mai ales acum, când după esperințele din timpul din urmă s'au ivit în unele părți ale archidiecesei nóstre simptome îngrijitoare, cari amenință solidaritatea credincioșilor nostri și tăria lor în credință, ba ici-colea se ivesc chiar ca unele porniri anarchice, nutrite de unii din clasele mai inteligente, cari voiesc cu ori-ce preț sê aducă la triumf vederile și dorințele și póte și alte interese ale lor, fie chiar cu rumperea legăturilor bisericesci, în cari au trăit și murit bunii și străbunii lor.

Sunt aceste aparițiuni triste, cari dovedesc, că sub influințe străine încep a degenera instituțiunile statutului nostru organic, de cari urzitorii lui au legat atâtea frumoșe speranțe și cu cari în anii primi ai vieții nóstre constituționale bisericesci ne puteam cu tot dreptul mândri față cu alte biserici din patrie.

Spre delăturarea rêuului acestuia, ori unde s'ar ivi el, avem sê conclucrăm toți, cari ne adăpostim în sinul sântei nóstre biserici, cu deosebire au a lucra organele centrale ale archidiecesei nóstre, și acésta lucrare trebuie sê fie cu atât mai solidară, cu cât nu e nici o indoială că ori unde se ivesc unele mișcări de felul acesta, deodată cu ele se ivesc și apostolii lui Antichrist, cari sunt dușmani neadormiți și neîn-păcați ai ortodocsiei nóstre.

Anul din urmă economic a fost unul din cei mai neroditori, putem dice, el a fost și este foarte deprimătoriu pentru țeranii noștri, și a avut urmări grele și pentru celelalte clase ale populațiunii; eță dar o ispită nouă pentru poporul nostru, și eță o ocasiune bună pentru dușmanii bisericii noastre, ca să desmēte pre popor și să-l îndemne la ietăcire, spre a scăpa de micile sarcini, ce i se impun pentru susținerea bisericii și a școlei, precum și a organismului superior bisericesc.

Să sperăm însă, că fiind toți cei chemați ai noștri cu priveghere și cu grije pentru popor, ne va succede și în anul nou, în care am intrat, a susținē respective a restabili și a întări pacea și armonia internă în viața noastră bisericescă, și a promova interesarea generală pentru progresarea credincioșilor noștri în cultură și moralitate, la ce Vē rog în prima linie să conlucrați și fraștile Vōstre, poftindu-vē în acest scop depline puteri trupesci și sufletesci și binecuvēntarea lui Dumnezeu.

D I V E R S E.

* *Servitiu divin.* În serbătōrea Botezului Domnului din anul curent ca și în anii anteriori s'a celebrat în biserica catedrală din Arad sânta liturgiă și sfinșirea apei prin Pré Sfinșia Sa părintele Episcop al Aradului I o a n M e ț i a n asistat de preoșimea din localitate, în fiinșa de fașă a unui public numeros, carele în conformitate cu frumōsele noastre datine religioșe venise în casa lui Dumnezeu să-se împărtășescă de darul lui Dumnezeu, ce se revarsă în acēștă sfântă și asupra credincioșilor prin împărtășirea și stropirea cu apă sfinșită întru amintirea serbării Botezului Domnului în riul Jordanului. A fost impunētoriu și înălșătoriu de inimă servișul dumnezeiesc, și-și va afla rōdele sale în un creștinesc mod de gândire și acțiune al credincioșilor.

* *Felicitări.* În ziua sfântului Ioan Botezătoriu din incidentul aniversării zilei onomastice a Prea Sântiei Sale, s'au prezentat la Pré Sfinșia Sa părintele Episcop I o a n M e ț i a n, membrii Consistoriului, corpul profesoral dela seminariul diecesan, reprezentanșa comunei bisericesci din Arad, șefii autoritășilor civile și militare, și mulși onorașiori din oraș — dorind Pré Sfinșiei Sale ani mulși fericți, ca să pōtă continua rodnică activitate depusă întru promovarea marilor interese ale bisericii și poporului.

Asociându-ne și noi acestor felicitări rugăm pre Dumnezeu, ca pre Pré Sfinșia Sa să-l țină întru mulși fericți ani!

* *Anul nou în Caransebeș.* Din incidentul Anului nou P. S. S. Domnul Episcop diecesan, N i c o l a e P o p e a, a binevoit a primi felicitările membrilor Consistoriului diecesan, a Preoșimii din loc, a Corpului profesoral dela institutele diecesane, a ampoiășilor dela librăria diecesană, cari toți s'au prezentat sub conducerea P. C. S. Domnului Archimandrit Filaret Musta. P. S. Sa

a mai fost felicit de oficianșii Comunitășii de avere, conduși de președintele ei Di Ilie Curescu, apoi de reprezentanșii Corpului oficeresc, a Magistratului orașenesc și de alși onorașiori.

* *Serbătōre școlastică.* În presera serbătōrii sfântului Ioan Botezătoriu, Patronul seminariului diecesan din Arad, s'a ținut în sala mare a seminariului diecesan serbătōrea școlastică îndatinată. Cu acēștă ocasiune corul seminarial a executat mai multe cāntări, ér directorul seminarial Augustin H a m s e a a ținut un discurs, în carele arēta însemnătatea serbătōrii în genere, și în special importanșa ce o-are privirea și intuirea vieșii patronului asupra dezvoltării ulterioșre intelectuale și morale a elevilor. Sfântul Ioan, dise vorbitoriu, a implinit pre pământ o misiune dumnezeiescă, pregătind popōrele prin botezul pocăinșii, — ca să vadă, se cunōscă și se înțelēgă lumina și darul rēversat întru prisosinșă pre pământ de Dumnezeu asupra lumii prin venirea Mântuitorului pre pământ, și astfelu să pōtă cunōsca calea și mijlocele, prin cari să-și pōtă cășciga bună stare și fericire vremelnică și vecinică. Același Mântuitoriu petrece vecinie în mijlocul nostru prin sfânta Lui biserică, vecinie luminând cu lumină cerescă prin sfânta sa evangeliă mintea și inima popōrelor, și împărtășind prin sfinștele slujbe și sfinștele așezăminte ale bisericii sale popōrelor darul și ajutoriu sēu, indispensabil pentru o vieșă, prin carea să potem obșinea bunăstare și fericire. Misiune dumnezeiescă au a implini în mijlocul poporului și preoșii și învēșătorii, și anume a-se face pre sine vase și organe alese în servișul acelei lumini cereșci, cuprinse în evangeliă pentru a conlucra cu fapta și cu cuvēntul, ca învēșăturile cuprinse în evangeliă Domnului să afle pământ bun și roditoriu în inimile credincioșilor.

Timpul, în carele propagă sfântul Ioan în jurul Jordanului botezul pocăinșii este un timp, în carele se sēmșia o mare decădinșă a moravurilor. Prin credinșă și ținuta sa însă sfântul Ioan biruiesce greutășile timpului, pentru ca să-se vadescă, și încetățenescă pre pământ principiul, că prin credinșă, prin o ținută dirigiată de credinșă în Dumnezeu se pot birui ori-ce greutăși. Faptul acesta ne înspiră convingerea, că dacă preoșii și învēșătorii își-vor însuși cunoscinșele trebuinșioșe, și se vor arma cu țaria credinșii, — vor potē birui ori-ce greutate ce li-se va pune în cale, și vor potē plini misiunea, carea Dumnezeu și sfânta lui biserică li-o încredinșeză în sinul poporului. Cunoscinșele spirituale sânt puteri de lucru și când aceste puteri de lucru, sânt conduse de credinșă, — atunci ele își-dau totdeauna rōdele lor întru creșcerea poporului în spirit creștinesc și întru înaintarea lui pre tōte terenle vieșii.

Dar pe sama s. bisericii. Economul din comuna noastră N e r e u, E r e m i e M e z i n și soșia lui Marta din simș de pietatea creștinescă au împodobit din avutul lor sfânta noastră biserică, cu un foarte frumos ornat preoșesc complet în preș de 125 fl. v. a.

Primescă pre acēștă cale cele mai sincere și căldurōse mulșamiri a-le comunei noastre bisericesci Nereu, poftindu-le dela bunul D-șeu vieșă lungă și fericită atăț

lor cât și familiei lor, ca astfel și în viitor se mai p^otă manifesta acest frumos simțem^{en}t religios. — Nereu, 18 Ian. n. 1898. Silviu Bichiceanu parochul Nereului.

* **Compozițiunile regretatului Cipriu Porumbescu.** Familia prea timpuriu decedatului nostru compositor C. Porumbescu, condusă de o parte de înaltele sentimente ale pietății, de altă parte satisfăc^{en}d unor dorințe de mult exprimate a decis editarea frum^oselor compozițiuni ale neuitatului nostru Porumbescu. Până acum au apărut 6 fascicole și anume: I. Imn de urare dedicat I. P. C. Sale d-lui Archimandrit și Vicar general Dr. Vladimir de Repta. II. Hora Prahovei dedicată d-nei Elena Dobrinun. Rădulescu (soția d-lui avocat Dr. George Dobrin din Lugos). III. A căd^ut o rață lină, dedicată d-nei Matilda Ponin, Cugler. IV. Fluturaș de noapte dedicat nep^otei sale Aurora Milovan, V. Frunză verde mărgărit, dedicată d-lui Dr. George Crăinceanu. VI. Pe câmpiile Stupcei, dedicată d-nei Hortensia de Costin n. de Popovici. Fascicolele esecutate în institutul litografic F. M. Seidel din Lipsca se presentă f^orte frumos av^{en}d în frunte bine succesul portret al compositorului. Fascicolul costă numai 25 cr. (50 bani) și se p^ote procura prin librăria Romuald Schally, Cernăuți (piața principală.) Colecțiunea se continuă și vom ține în curent publicul nostru cetitor despre fiă-care apariția.

* **Cestiunea Dreyfuss în Franța.** Înainte cu trei ani a fost condamnat un căpitan cu numele Dreufuss la degradare și temniță pre vi^oță din motivul, că în contra lui s'au constatat, că a trădat streinilor secrete de ale armatei franceze. În t^omna trecută un membru din senatul francez a cerut revisiunea procesului, sub cuv^{en}t, că căpitanul Dreyfuss ar fi fost condamnat pre basa unor acte, cari nu emanăz delă d^{en}sul. Cestiunea însă privindu-se ca afacere judecată prin forul competent nu s'a dat loc revisiunii. Au întrev^{en}it însă în fav^orea lui unele jurnale, precum și scriitoriul Zola, carele prin scrierile sale și-a căscigat un însemnat renume literar și astfel în această afacere a luat o direcțiune ale cărei urmări astăzi nu se pot preved^e. Zola a scris între altele două epistole senzaționale în această afacere, și anume: una adresată cătră Franța, ér una adresată președintelui republicei franceze. În cea d^{en}tăi epistolă Zola, carele ca scriitoriu aparține curentelor și direcțiunii anticrestinesci, a dechiarat între altele, că t^otă afacerea în contra lui Dreyfuss ar fi fost înscenată și pusă la cale de ierarchia bisericii romano-catolice pentru a provoca în Franța ură în contra evreilor, ér în a două atacă pre președintele republicei, pre mai mulți membrii ai guvernului și pre mai mulți militari de pozițiune înaltă. Pășirea lui Zola a produs în Franța rea impresiune, și din cauza această s'au înscenat atât în Paris, cât și în alte orașe din Franța demonstrațiuni pentru armată și în contra lui Zola și în contra evreilor; ér guvernul a luat hotărîrea s^e dea pre Zola în judecată pentru vătămările cuprinse în epistola adresată cătră președintele republicii.

* **Ștergere de dare.** Precum cetim în foile din Pesta, guvernul țării în ținuturile atacate deja de lipsă

și de f^ometo, a descris din contribuțiune suma de 5 milioane o sută optzeci de mii floreni

* **Bandă de jefuți ori.** Poliția din Pesta a descoperit țilele trecute o bandă, care a jefuit mai mulți omeni terorișându-i, că dacă nu le vor da bani, îi vor ataca în jurnale, și vor descoperi secrete, cari îi vor face de rușine în fața lumii. Intre membrii acestei bande a fost un jurnalist, care redigia o f^oie-revolver ér soții lui mai multe pers^one catilnare, bărbați și femei, cari îi de-deau ajutoriu întru împlinirea acestei meserii. Acastă descoperire a făcut mare senzațiune în capitală, și publicul așteaptă în nedumerire rezultatul cercetării. Membrii acestei bande suut deja arestați și puși la locul lor. — Este un semn trist al timpului, dacă decădița moravurilor a ajuns atât de departe, încât pe această cale s^e pot jefuți omeni.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

F^oia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuaru stil vechiu 1898 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domnii abonenți de până acum, cari doresc a av^e f^oia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.
 „ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.
 „ 1/2 „ 7 fr.

Sprîjinul moral și material, de care până acum s'a bucurat f^oia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldurese precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Concurs.

Pentru deplinirea parohiei vacante de a III-a clasă Iernea și filia Vața de Jos protopresbiteratul Halmagiului s^e escrie concurs cu termin de alegere 30 de țile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa această parohie suut avisați ca recursule prov^odate cu t^ote documintele prescise, adresate comitetului parochial până la 40 Ianuaru a. c. ale trimite protopresbiterului subscris în Halmagiu.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine; IOAN GSOZA, m. p. protopop